

Natuurtoets bestemmingsplan Dorst Oost 2023

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

projectnummer 0455905.103
definitief revisie 02
26 september 2023

Natuurtoets bestemmingsplan Dorst Oost 2023

projectnummer 0455905.103
definitief revisie 02
26 september 2023

Auteurs

M. van Gemeren

Opdrachtgever

Ruimte voor Ruimte II C.V.
Postbus 79
5201 AB 's-Hertogenbosch

Gecontroleerd

datum	beschrijving	vrijgave
26 september 2023	definitief	

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding & planvoornemen	4
1.2	Doel	6
1.3	Leeswijzer	6
2.	Effectbeschrijving en -beoordeling	7
2.1	Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek	7
2.2	Effectbepaling voornemen	10
2.3	Soortbescherming	10
2.3.1	Afbakening relevante soortgroepen	10
2.3.2	Vogels	11
2.3.3	Zoogdieren – vleermuizen	15
2.3.4	Zoogdieren – overige zoogdieren	17
2.3.5	Amfibieën	20
2.3.6	Reptielen	21
2.3.7	Insecten	22
2.3.8	Zaadplanten, varens en bladmosse	22
2.3.9	Zorgplicht	23
2.4	Natura 2000	24
2.5	Natuurnetwerk Brabant (NNB)	25
2.6	Overig provinciaal beleid	27
2.7	Beschermde houtopstanden Wnb	28
3.	Conclusie & advies	30
3.1	Soortbescherming	30
3.1.1	Beschermde soorten	30
3.1.2	Zorgplicht	31
3.2	Gebiedsbescherming	31
3.2.1	Natura 2000	31
3.2.2	NNB	31
3.2.3	Overig provinciaal beleid	32
3.3	Beschermde houtopstanden Wnb	32
	Literatuurlijst	33
	Bijlage 1 Wettelijk kader	35
	Bijlage 2 Methodiek natuurtoets	44

1. Inleiding

1.1 Aanleiding & planvoornemen

Planvoornemen

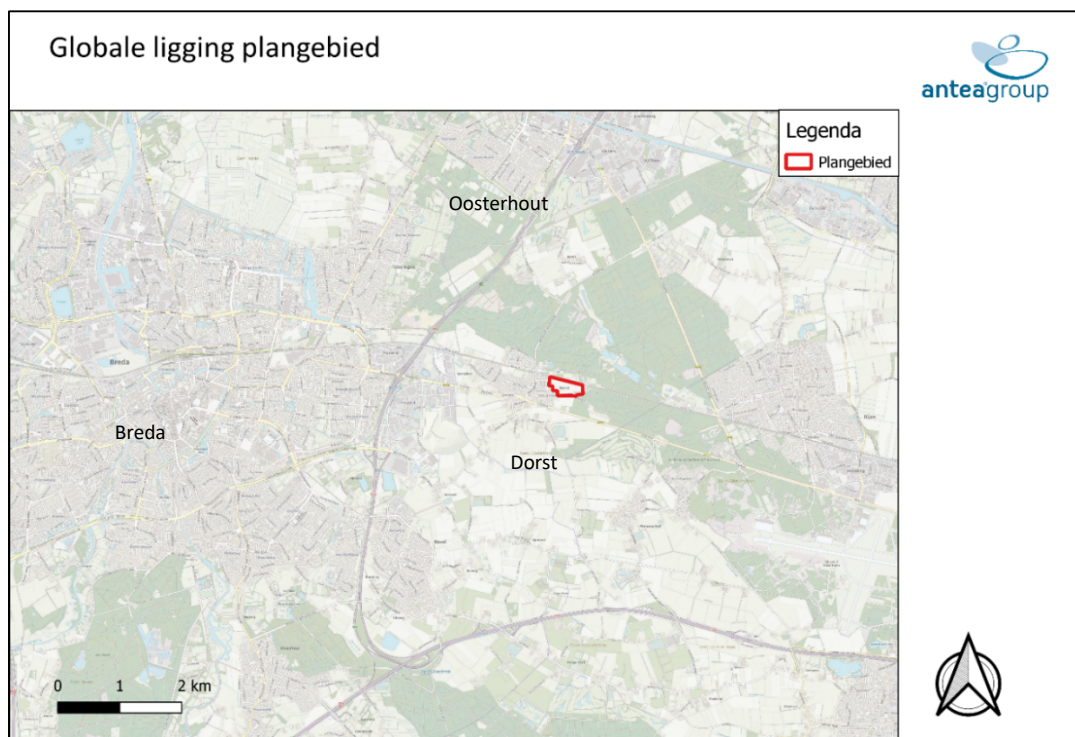
De gemeente Oosterhout is samen met de Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte voornemens de nieuwe woonwijk Dorst Oost te realiseren. Dorst Oost ligt aan de oostzijde van het bestaande dorp en heeft een omvang van circa 10 hectare. In Dorst Oost worden maximaal 165 woningen gerealiseerd. De nieuwe woonwijk krijgt een gedifferentieerd woningbouwprogramma met rijwoningen, twee-onder-één-kap-woningen en vrijstaande woningen. De wijk wordt voorzien van groene randen, parkjes en perkjes. Het plangebied ligt aan de oostzijde van de woonkern Dorst en ten zuiden van de spoorlijn Breda – Tilburg in de provincie Noord-Brabant. Dit voornemen is echter in het geldende bestemmingplan niet toegestaan. Om deze reden wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld.

Actualisatie Natuurtoets bij planvoornemen

In 2019 is eerder een Natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van de ontwikkeling van Dorst Oost (Antea Group, 2019). Gelet op de tijd die inmiddels is verstreken, is besloten een nieuwe natuurtoets in het plangebied uit te voeren.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of het voornemen effect heeft op beschermde soorten, beschermde gebieden of beschermde houtopstanden. Dit wordt gedaan aan de hand van de Wet natuurbescherming (Wnb), Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overig (provinciaal) beleid. Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurwaarden (soorten, gebieden en/of houtopstanden). Er is daarom inzicht gewenst in de aanwezige beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten die op deze beschermde natuurwaarden kunnen optreden door de ontwikkeling. Dit wordt verkend in deze natuurtoets.

In de figuren 1.1 en 1.2 is de ligging van het plangebied weergegeven. In figuur 1.3 is een impressie van het ontwerp weergegeven.

Figuur 1.1. Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van de omgeving. Kaart gemaakt m.b.v. Q-GIS.

Gedetailleerde ligging plangebied

Figuur 1.2. Gedetailleerde ligging van het plangebied (rood omkaderd). Kaart gemaakt m.b.v. Q-GIS.

Figuur 1.3. Impressie ruimtelijke ontwikkeling (voornemen). Bron: NieuwBlauw Stedenbouw en Landschap.

1.2 Doel

Het doel van de natuurtoets is om een goed eerste beeld te krijgen van de (beschermde) natuurwaarden die in het plangebied en de (directe) omgeving aanwezig (kunnen) zijn. Dit gebeurt door het uitvoeren van een bureaustudie en oriënterend terreinbezoek. Op basis hiervan wordt getoetst of in het kader van de Wnb als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling negatieve effecten kunnen optreden. Daarnaast wordt ingegaan op de eventuele vervolgstappen die noodzakelijk zijn.

1.3 Leeswijzer

De natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1 beschrijft de aanleiding van de natuurtoets en voorgenomen ontwikkeling;
- Hoofdstuk 2 beschrijft het gebied en toetst de (in de omgeving) aanwezige beschermde soorten, beschermde gebieden en beschermde houtopstanden aan de natuurwetgeving en overige beleidskaders. Tevens wordt hier kort aandacht besteed aan kansen voor de natuur;
- Hoofdstuk 3 bevat de conclusies en advies over de te nemen vervolgstappen.

In bijlage 1 wordt het wettelijk kader beschreven. In bijlage 2 wordt de methodiek van voorliggende natuurtoets beschreven.

2. Effectbeschrijving en -beoordeling

In paragraaf 2.1 wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 2.2 de effectbepaling van het plan gegeven. In paragraaf 2.3 wordt respectievelijk ingegaan op de aanwezigheid van en toetsing aan de Wnb van beschermde soorten en aanwezige invasieve soorten. Hierna wordt in paragrafen 2.4 t/m 2.6 ingegaan op de aanwezigheid van en toetsing aan de onder de Wnb beschermde Natura 2000-gebieden, de provinciaal beschermde gebieden NNN en overig provinciaal beleid van de provincie Noord-Brabant. Tenslotte in paragraaf 2.7 wordt de aanwezigheid van de (onder Wnb) beschermde houtopstanden beoordeeld en getoetst.

Indien blijkt dat een onderdeel van paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 niet relevant is voor voorliggend planvoornemen, vindt er geen toetsing van het voornemen aan de Wnb (of ander relevant beleidskader) van dat onderdeel plaats.

2.1 Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek

Op woensdag 18 januari 2023 is vanaf circa 13:00 uur een oriënterend terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij half bewolkt weer met een temperatuur van circa 3 °C en windkracht 4. Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet bekeken. De bomen zijn met een verrekijker nagekeken op het voorkomen van nesten en holtes. Het gehele gebied is bekeken op het voorkomen van holen, sporen en biotopen.

Het plangebied ligt ten noorden van de Oude Tilburgsebaan, ten zuiden van de spoorlijn Breda-Tilburg en ten oosten van de woonkern Dorst in de gemeente Oosterhout in Noord-Brabant.

Het plangebied bestaat uit drie percelen welke worden afgescheiden door (restanten van) houtwallen en verruigde randen. De houtwallen die de percelen van elkaar scheiden, bestaan grotendeels uit laurierkers en vogelkers afgewisseld met eik, klimop en hulst. De houtwallen bevatten tevens (tuin)afval. Tussen de percelen zijn grote hoogteverschillen van meer dan een meter. Aan de zuidzijde van het plangebied ligt een uitgestrekte structuurrijke bosrand met een onverhard pad (uitloper van de Oude Tilburgsebaan). In de zuidwestelijke hoek liggen wat hopen van puin (stenen/bielzen) van voormalige kassen of tuinen. Er is geen open water in of in de nabijheid van het plangebied.

In figuur 2.1 is een impressie gegeven van het plangebied.

Zicht vanaf de Cypressenstraat kijkend richting het oosten

Zicht vanaf de Cypressenstraat kijkend richting het oosten

Bosschage aan de noordwestrand met erachter het spoor

Zicht op spoor met daarachter het bos

Restant houtwal overgang lager gelegen perceel

Restant houtwal overgang lager gelegen perceel

Greppel langs spoorzone

Bosschage grenzend aan de oostrand van plangebied met grote konijnenburcht

Figuur 2.1. Impressie van het plangebied.

2.2 Effectbepaling voornemen

De volgende activiteiten vinden plaats als gevolg van het planvoornemen die een effect kunnen hebben op (het leefgebied van) (beschermde) soorten en beschermde gebieden:

- De akker wordt omgevormd tot woonwijk, de bodem wordt voorzien van nutsvoorzieningen, verhard en bebouwd;
- Enkele bomen worden gekapt;
- Opgaande vegetatie in het plangebied wordt verwijderd;
- Er worden paden, toegangswegen en parkeerplaatsen aangelegd;
- Er wordt een geluidsscherm tussen het spoor en de aan te leggen woonwijk geplaatst;
- Er wordt verlichting geplaatst;
- Er worden groenzones en waterelementen in het plangebied gerealiseerd.

2.3 Soortbescherming

In de onderstaande paragrafen worden per soortgroep de resultaten van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek beschreven. Indien soortgroepen op basis van het oriënterend terreinbezoek op voorhand kunnen worden uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop, zijn deze soortgroepen vermeld in paragraaf 2.3.1. Op basis van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek wordt ingegaan op de mogelijke effecten die als gevolg van het planvoornemen op mogelijk aanwezige beschermde soorten kunnen optreden. Indien negatieve effecten op beschermde soorten niet zijn uit te sluiten, wordt geadviseerd over de te nemen vervolgstappen.

2.3.1 Afbakening relevante soortgroepen

Op basis van de bureaustudie en het verkennend terreinbezoek kan de aanwezigheid van meerdere soortgroepen worden uitgesloten. Gezien de afwezigheid van (geschikt) open (voortplantings)water in (de directe omgeving van) het plangebied én het bekende verspreidingsgebied kan de aanwezigheid van beschermde vissen, kreeftachtigen en weekdieren in het plangebied worden uitgesloten. Aanwezigheid van de

overige soortgroepen kan niet op voorhand worden uitgesloten. Deze soortgroepen worden in de hiernavolgende paragrafen nader beschouwd.

2.3.2 Vogels

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

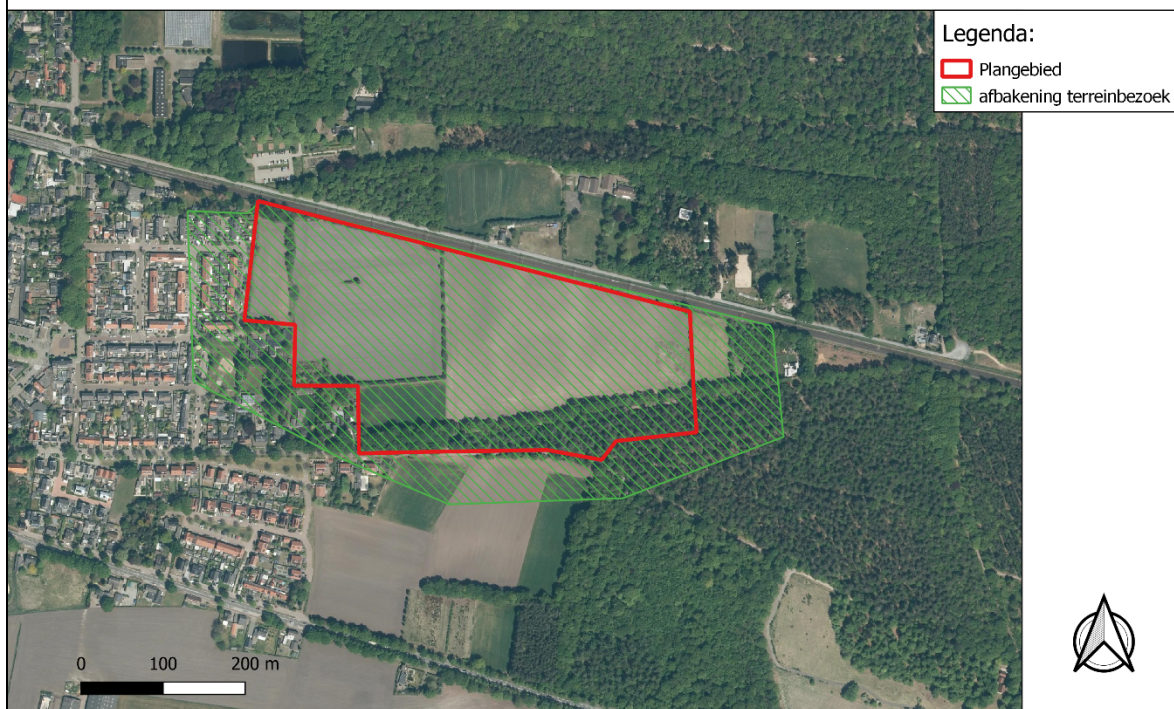
Tabel 2.1. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km)(NDF, 2018-2023).

Soort	Categorie
Boomvalk	4
Buizerd	4
Gierzwaluw	2
Grote gele kwikstaart	3
Havik	4
Huismus	2
Kerkuil	3
Ooievaar	3
Ransuil	4
Roek	2
Sperwer	4
Steenuil	1
Wespendief	4

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats, alsook bij wezenlijke aantasting van de functionele leefomgeving, altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn boombroedende soorten (zoals buizerd en ransuil), gebouwbroedende soorten (zoals huismus en gierzwaluw) en overige soorten (zoals grote gele kwikstaart en steenuil).

Tijdens het terreinbezoek is in de omgeving van het plangebied een overvliegende buizerd waargenomen. Overige soorten met een jaarrond beschermd nest zijn niet waargenomen tijdens het terreinbezoek. In onderstaande figuur is het belopen gebied weergegeven waarbij de landbouwpercelen ten zuiden van het plangebied niet zijn betreden maar met een verrekijker bekeken zijn. In de regel wordt in een cirkel van ca. 50 meter rondom het plangebied onderzoek verricht. De noordkant van het spoor is echter niet bezocht. Hiervoor is gekozen omdat het spoor een harde grens in het landschap vormt (tezamen met aan weerszijden hekken). Ten noorden van het spoor is bosgebied van boswachterij Dorst aanwezig en zijn tevens nog landbouwpercelen aanwezig. Hierdoor is aan de noordzijde vergelijkbaar biotoop beschikbaar voor soorten als in het plangebied. Er zijn geen ecologische verbindingen in de directe omgeving aanwezig.

Contour onderzocht gebied tijdensterreinbezoek

Figuur 2.2. afbakening onderzoeksgebied terreinbezoek.

Boombroedende soorten

Tijdens het terreinbezoek zijn in (de directe omgeving van) het plangebied geen grote nesten in bomen aangetroffen die kunnen toebehoren aan boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest. De aanwezigheid van nestplaatsen van boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest kan in (de directe omgeving van) het plangebied worden uitgesloten. Het plangebied kan wel onderdeel uitmaken van de functionele leefomgeving van boombroedende vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest die in de wijde(re) omgeving broeden, zoals buizerd. In de omgeving is echter voldoende alternatief foerageergebied aanwezig waardoor er geen sprake is van essentieel foerageergebied. Er treden geen negatieve effecten op boombroedende soorten.

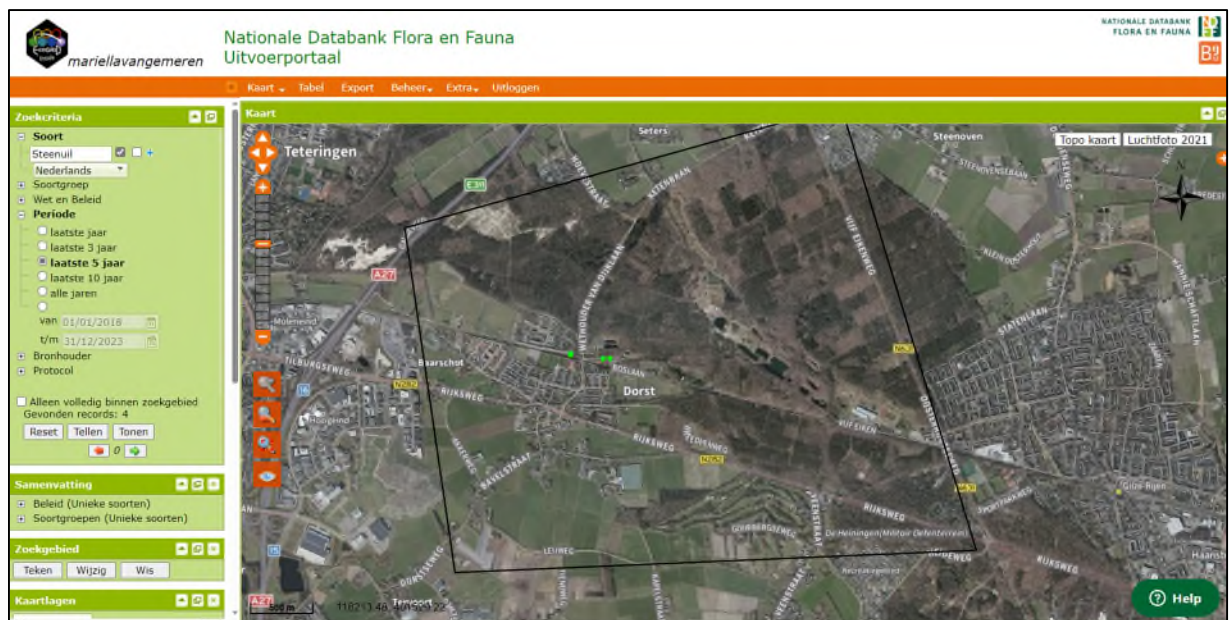
Gebouwbroedende soorten

In het plangebied is geen bebouwing aanwezig. In het plangebied is derhalve geen broedbiotoop aanwezig voor gebouwbroedende soorten met een jaarrond beschermd nest. In de directe omgeving (ten westen van het plangebied) is wel bebouwing aanwezig. De daken van deze bebouwing zijn voorzien van dakpannen. Dergelijke bebouwing is geschikt voor gebouwbroedende soorten, zoals de huismus en gierzwaluw, waardoor nestlocaties van de huismus en gierzwaluw in de directe omgeving van het plangebied niet kunnen worden uitgesloten. Gierzwaluwen konden in deze periode van het jaar niet worden waargenomen aangezien zij overwinteren in Afrika. De gierzwaluw is voor zijn foerageergebied niet afhankelijk van de directe omgeving van de nestplaatsen. Tijdens het terreinbezoek zijn zowel in de bestaande woonwijk als in het plangebied geen huismussen waargenomen. Huismussen gebruiken naast gebouwen ook groenblijvende dichte begroeiing (zoals klimop, hulst e.d.) als slaapplek. Deze elementen zijn aanwezig in het plangebied. Echter in tuinen rondom de woningen zijn deze elementen ook aanwezig. Daarnaast kan het plangebied worden gebruikt als foerageergebied. Echter, in de omgeving rondom de woningen is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Door het ontbreken van waarnemingen en de aanwezigheid van alternatief foerageergebied en schuilgroen in de tuinen, kan het voorkomen van essentieel leefgebied in het plangebied voor gebouwbroedende soorten (huismus en gierzwaluw) worden uitgesloten. Er treden geen negatieve effecten op gebouwbroedende soorten op.

Steenuil

Enkele recente waarnemingen van steenuil (alle uit 2021) zijn bekend op circa 100 meter ten noorden van het plangebied (aan de andere kant van het spoor). In het plangebied of ten zuiden van het plangebied zijn geen recente waarnemingen bekend. Locaties van nesten in de omgeving (op 1 km afstand) zijn niet bekend. Steenuilen verblijven vaak in nestkasten (in bomen) of in oude knotwilgen in cultuurlandschap of in nissen of hoekjes in schuren. Steenuil is zeer honkvast en blijft vaak in de buurt van zijn nest. Er zijn in het plangebied geen nesten aanwezig van deze soort. Er zijn ook geen potentieel geschikte nestplaatsen in het plangebied aanwezig. Steenuilen jagen voornamelijk op muizen en insecten (waaronder kevers). In het plangebied is beperkt geschikt potentieel foerageergebied aanwezig vanwege de muizenstand. Maar gezien de monocultuur en beperkte diversiteit aan voedselbronnen is het niet optimaal geschikt. Een meer gevarieerd landschap met schuren en/of nestbomen, overhoekjes en een diversiteit aan prooien (zoals muizen, insecten en amfibieën) wordt geprefereerd door steenuil. Er is derhalve geen sprake van essentieel leefgebied in het plangebied. Er treedt met de uitvoering van het plan geen significante achteruitgang op van het leefgebied. Effecten op steenuil zijn hiermee uitgesloten.

In onderstaande figuren zijn de waarnemingen van steenuil in een straal van 1 km rondom het plangebied van de afgelopen vijf jaar opgenomen. Bron: Nationale Databank Flora en Fauna (2023).

The screenshot shows the 'Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal' interface. On the left, the 'Zoekcriteria' (Search criteria) panel is expanded, showing filters for 'Soort' (Species) set to 'Steenuil', 'Periode' (Period) set to 'laatste 5 jaar' (last 5 years), and 'Datum Start' (Start date) set to '01/01/2018' and 'Datum Stop' (End date) set to '31/12/2023'. The 'Tabel' (Table) view is selected, displaying a list of observations for 'Steenuil'. The table has columns: 'Soort', 'Aantal', 'Datum Start', 'Datum Stop', 'Gedrag', and 'Protocol'. The data shows four observations, all with a count of 1, occurring between May and October 2021, with behaviors 'roepend' (calling) and 'ter plaatse' (in place), and protocols 'Losse waarnemingen' (isolated observations).

Soort	Aantal	Datum Start	Datum Stop	Gedrag	Protocol
Steenuil	1	2021-05-27	2021-05-27	roepend	Losse waarnemingen
Steenuil	1	2021-06-13	2021-06-13	ter plaatse	Losse waarnemingen
Steenuil	1	2021-08-12	2021-08-12	roepend	Losse waarnemingen
Steenuil	1	2021-10-06	2021-10-06	roepend	Losse waarnemingen

Figuur 2.3. waarnemingen uit de NDFF van steenuil van de laatste vijf jaar in kaart en tabel.

Overige soorten met een jaarrond beschermd nest

Geschikt broedbiotoop voor de grote gele kwikstaart (nabij stromend water of nissen onder bruggen, ooievaar (in (veen-)weiden op nestpalen of in masten) is in (de directe omgeving van) het plangebied niet aanwezig, waardoor jaarrond beschermde nestplaatsen van deze soorten kan worden uitgesloten.

Soorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest (categorie 5)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.2. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1km) die in het NDFF door derden zijn ingevoerd (NDFF, 2018-2023).

Soort	Categorie
Blauwe reiger	5
Boerenwaluw	5
Bonte vliegenvanger	5
Boomklever	5
Boomkruiper	5
Bosuil	5
Brilduiker	5
Ekster	5
Gekraagde roodstaart	5
Grauwe vliegenvanger	5
Groene specht	5
Grote bonte specht	5
Huiswaluw	5
IJsvogel	5
Kleine bonte specht	5
Koolmees	5
Oeverwaluw	5
Pimpelmees	5
Raaf	5
Spreeuw	5
Tapuit	5
Torenvalk	5

Zwarte kraai	5
Zwarte mees	5
Zwarte roodstaart	5
Zwarte specht	5

Tijdens het terreinbezoek zijn enkele categorie 5-soorten waargenomen (koolmees, pimpelmees, ekster, zwarte kraai). Nesten van de categorie 5 vogelsoorten zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheid hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen. De categorie 5-soorten vallen daarmee onder de bescherming van algemene broedvogels.

Algemene broedvogels

Tijdens de terreinbezoeken zijn enkele algemene broedvogels waargenomen (o.a. gaai, houtduif, staartmees, winterkoning, merel, lijster). De bosschages en overige vegetatie in en rondom het plangebied bieden nestgelegenheid aan deze algemene soorten.

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wnb (artikel 3.1). Indien nesten aanwezig zijn, mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door kapwerkzaamheden niet uit te voeren in het broedseizoen (circa maart tot en met juli¹) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Wnb aan de orde.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een deskundig ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied, kunnen locatiespecifieke maatregelen worden voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.

2.3.3 Zoogdieren – vleermuizen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vleermuizen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.3 Overzicht van waargenomen vleermuizen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km)(NDFF, 2018-2023).

Soort	Beschermingsregime
	HR (artikel 3.5)
Gewone dwergvleermuis	X
Laatvlieger	X
Ruige dwergvleermuis	X

Voor vleermuizen zijn drie functies van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn. Dit zijn verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Foerageergebieden en vliegroutes zijn alleen beschermd als deze van essentieel belang zijn voor het functioneren van de verblijfplaats, zogenaamde essentiële foerageergebieden en essentiële vliegroutes. Deze drie onderdelen (verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied) worden hieronder nader beschouwd.

¹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen kunnen hun verblijfplaats in gebouwen of bomen (of beide) hebben. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hollen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

In het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig. Er zijn derhalve geen verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten in het plangebied. Ten westen van het plangebied is bebouwing aanwezig van de woonwijk Dorst. Deze woningen bevatten geschikte elementen voor vleermuizen voor verblijfplaatsen. Langs de randen van het plangebied staan bomen. Enkele van de bomen worden als gevolg van het plan gekapt. De bomen zijn nagekeken op het voorkomen van holtes, scheuren of loshangend schors. Eén boom heeft wat oppervlakkige gaten. Dit betreffen aantikpunten van spechten. De 'gaten' betreffen echter geen nestholten waar grote ruimtes in ontstaan. Daarnaast heeft de boom wat loshangend schors, echter dat is vanaf boven open. Vleermuizen vliegen van onderaf in. Een tweede boom heeft ook loshangend schors dat wel van onderaf te bereiken is. Het kan een baltsplek van een ruige dwergvleermuis zijn. Echter het is niet geschikt als vaste verblijfplaats vanwege te veel tocht. Redelijkerwijs kunnen vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen uitgesloten worden doordat in de eerste boom het schors niet van onderaf loslaat waardoor ruimtes voor vleermuizen ontstaan, er in de tweede boom weinig isolatie is. Er is in de beschreven bomen veel tocht en kans op regenval en de gaten lopen niet door naar binnen toe. Vaste verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten in het plangebied kunnen worden uitgesloten.

Essentiële vliegroutes

Vliegroutes van vleermuizen betreffen (vaak) lijnvormige elementen in het landschap die als verbinding tussen verblijfplaatsen en foerageergebied fungeren. In het plangebied zijn lijnvormige elementen aanwezig die kunnen dienen als vliegroute. Met de realisatie van het plan worden er weliswaar bomen gekapt maar er blijven lijnvormige structuren beschikbaar. De lijnen schuiven alleen op. Er ontstaan als gevolg van de kap geen negatieve effecten op eventuele vliegroutes.

Essentieel foerageergebied

Foerageergebied van vleermuizen betreft locaties waar vleermuizen hun voedsel verzamelen. Dit kunnen uiteenlopende gebieden zijn. In het plangebied is sprake van opgaande begroeiing langs de randen en in de houtwallen. Daarbij is geen sprake van unieke beplanting en/of structuren die enkel in het plangebied aanwezig zijn. Bij verwijdering van deze begroeiing blijft er voldoende beschut en geschikt foerageergebied over in de directe omgeving van het plangebied. Er is daardoor geen sprake van essentieel foerageergebied in het plangebied. De aanwezigheid van essentieel foerageergebied kan worden uitgesloten.

Verstoring door verlichting voorkomen

Door de realisatie van de woonwijk zal er in de aanlegfase en in de gebruikersfase sprake zijn van bouw- en straatverlichting. Vleermuizen zijn gevoelig voor verstoring door verlichting. Deze verstoring kan worden voorkomen door 's nachts geen bouwlampen te gebruiken, of indien dit toch nodig is, bouwlampen te gebruiken die vleermuisvriendelijk zijn. Er zijn hier verschillende producten voor op de markt verkrijgbaar. Daarnaast moet bij het plaatsen van straatverlichting worden voorkomen dat deze uitstraalt op de omliggende percelen (bos/woonwijk). Op deze wijze worden de mogelijke verblijfplaatsen en foerageergebied als gevolg van de werkzaamheden en de nieuw aan te leggen woonwijk, niet geschaad of verstoord.

Er zijn voor wat betreft het plan en vleermuizen geen vervolgstappen aan de orde.

2.3.4 Zoogdieren – overige zoogdieren

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van overige soorten zoogdieren in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.4 Overzicht van waargenomen overige zoogdieren in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km)(NDFF, 2018-2023).

Soort	Beschermingsregime		Vrijgestelde zoogdieren
	HR (artikel 3.5)	Wnb 3.10	Wnb (artikel 3.10)
Bunzing		X	
Das	X		
Eekhoorn		X	
Steenmarter		X	
Wezel		X	
Bosmuis			X
Egel			X
Haas			X
Huisspitsmuis			X
Konijn			X
Ree			X
Rosse woelmuis			X
Veldmuis			X
Vos			X

Eekhoorn

Uit de bureaustudie komen waarnemingen naar voren van de eekhoorn in de omgeving van het plangebied. Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is. Tijdens het terreinbezoek zijn geen boomnesten aangetroffen. De eikenbomen langs de randen van het plangebied bieden een geschikte voedselbron. Mogelijk maakt het plangebied deel uit van het leefgebied van de eekhoorn. Echter in de omgeving is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Het plan heeft geen negatieve effecten op de eekhoorn. Er zijn voor wat betreft de eekhoorn geen vervolgstappen aan de orde.

Marterachtigen

Uit de bureaustudie komen waarnemingen naar voren van verschillende soorten uit de familie van marterachtigen in de omgeving van het plangebied. Hieronder worden de soorten apart beschreven.

Das

De das leeft in gebieden die bestaan uit een combinatie van diverse biotooptypen. Vaak zijn dit zowel hooggelegen als laaggelegen gronden die op korte afstand van elkaar liggen, in meestal kleinschalige akker- en weidelandschappen met voldoende bosjes, houtwallen, singels en heggen. De belangrijkste kenmerken van het habitat zijn: groot voedselaanbod, goed vergraafbare bodem, voldoende dekking en weinig verstoring. De dichtstbijzijnde waarnemingen uit de laatste vijf jaar zijn op circa 1 kilometer afstand ten noorden van het plangebied gedaan (andere kant van het spoor). Dassen kunnen vanwege de barrière van het spoor en het hek minder makkelijk migreren vanuit het noorden. Daarnaast is in de omgeving van Hulten (op circa 6 km) ten oosten van het plangebied een dassenburcht bekend (aan de zuidkant van de Rijksweg). Hier is een barrière van de Rijksweg die het de das moeilijk maakt het plangebied te bereiken. Hoewel de biotoop geschikte elementen voor das heeft, zijn tijdens het terreinbezoek geen sporen aangetroffen die wijzen op aanwezigheid van de das in de (directe) omgeving van het plangebied (uitwerpselen, burcht). Het voorkomen van essentieel leefgebied van de das in het plangebied is hiermee uitgesloten. Er zijn voor wat betreft das geen vervolgstappen aan de orde.

Steenmarter

De steenmarter komt vooral voor in parklandschap, maar ook in volkomen bosloze gebieden, steengroeven en rotsige hellingen. Hij is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig zelfs in grote steden (de steenmarter is een 'cultuur-volger'). Tijdens het terreinbezoek is gekeken of het plangebied een geschikte biotoop biedt aan de steenmarter en of er sporen van de steenmarter aanwezig waren in de (directe) omgeving van plangebied (uitwerpselen, pootafdrukken, mogelijke verblijfplaatsen en/of vraatsporen). Het plangebied heeft veel konijnen- en muizenholtes. Er zijn gewasresten van maïs aanwezig en er is veel dekking waarlangs steenmarter zich kan bewegen. De houtwallen bieden een dicht struikgewas van o.a. braam. Verblijfplaatsen van steenmarter kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. De steenmarter is beschermd onder artikel 3.10 van de Wnb. Verblijfplaatsen mogen niet vernietigd worden. Om deze reden wordt vervolgonderzoek geadviseerd om in kaart te brengen of en hoe steenmarter het plangebied gebruikt.

Kleine marterachtigen bunzing/wezel/hermelijn

De bunzing, wezel en hermelijn vormen samen de groep 'kleine marterachtigen'. De bunzing, wezel en hermelijn komen voor in allerlei verschillende landschapstypen, maar vooral in een kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de buurt. Er zijn geen kleine marterachtigen waargenomen tijdens het terreinbezoek. Echter het plangebied voldoet wel aan de eisen die kleine marterachtigen (met name bunzing en wezel) aan hun leefgebied stellen. Het biotoop is geschikt en er zijn voldoende voedselbronnen (o.a. muizen, konijnen) aanwezig. In de rand langs de woningen in de zuidwestelijke hoek van het terrein is een klein veldje (waar vermoedelijk een kas heeft gestaan) waar geschikte schuilplaatsen zijn aangetroffen. Ook de holtes van konijnen, bieden een geschikte verblijfplaats aan kleine marterachtigen. Voorkomen van deze soorten kan niet worden uitgesloten. De kleine marterachtigen zijn beschermd onder artikel 3.10 van de Wnb. Verblijfplaatsen mogen niet vernietigd worden. Om deze reden wordt vervolgonderzoek geadviseerd om in kaart te brengen of en hoe kleine marterachtigen het plangebied gebruiken.

In Figuur 2.4. zijn geschikte elementen voor marters weergegeven.

Figuur 2.4. Geschikte elementen voor marterachtigen in het plangebied.

Conclusie en advies

Het voorkomen van steenmarter en de groep van kleine marterachtigen (met name wezel en bunzing) kan niet op voorhand worden uitgesloten. De soorten zijn alle beschermd onder artikel 3.10 van de Wnb. Dit betekent dat verblijfplaatsen niet mogen worden aangetast. Het advies is om nader onderzoek uit te voeren naar aanwezigheid en gebruik van martersoorten in het plangebied conform de Handreiking Kleine Marters in relatie tot de soortbescherming (*Provincie Noord-Brabant, 2017*). Dit kan worden gedaan met camera onderzoek in de juiste periode.

Nader onderzoek martersoorten

Een nader onderzoek dient te worden uitgevoerd volgens de werkwijze beschreven in de Handreiking kleine marterachtigen in relatie tot de soortbescherming (*Provincie Noord-Brabant, 2017*). In deze handreiking zijn de verschillende methoden voor het waarnemen van kleine marterachtigen beschreven door middel van camera onderzoek.

Het onderzoek kan worden uitgevoerd vanaf 1 mei. Een onderzoek duurt 6 weken.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde zoogdieren niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Resultaten nader soortenonderzoek

In de periode mei t/m juni heeft camera onderzoek plaatsgevonden. De resultaten van dit onderzoek zijn beschreven in een separate rapportage (*Antea Group, 2023. 20230629-0455905.103-Nader soortenonderzoek kleine marterachtigen en steenmarter*). Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat er een steenmarter en mogelijk ook een boommarter aanwezig zijn in het plangebied.

Het verwijderen van verblijfplaatsen van de steenmarter en boommarter is een overtreding van de Wet natuurbescherming. Voor de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden is daarom een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. In de ontheffingsaanvraag dienen mitigerende en compenserende maatregelen opgenomen te worden om negatieve effecten op de steenmarter en boommarter als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden te mitigeren en compenseren. Hierbij kan gedacht worden aan:

- het plaatsen van steenmarter-/boommarterkasten;
- het realiseren van een ecologische verbinding tussen spoorzone en plangebied en omliggende terreinen;
- het verbeteren van leefgebied in de directe omgeving van het plangebied.

Er geldt een gewenningsperiode van 6 maanden. Een en ander kan worden uitgewerkt in een activiteitenplan, dat deel uitmaakt van de ontheffingsaanvraag.

Op dit moment wordt een ontheffingsaanvraag voorbereid. Mede gelet op de fysieke mogelijkheden om in (de omgeving van) het plangebied mitigerende/compenserende maatregelen zoals plaatsing van marterkasten en verbetering van de kwaliteit van het leefgebied te treffen, en omdat het voornemen voldoet aan de benodigde ontheffingsgronden, te weten:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 2. Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding;
 3. en er is een belang voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling,
- mag worden aangenomen dat een ontheffing zal worden verleend. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van marters in het plangebied staat de vaststelling van het bestemmingsplan daarom niet in de weg.

Vrijgestelde soorten zoogdieren in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

Bosmuis, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos

Er is binnen het plangebied biotoop aanwezig voor de algemeen voorkomende (vrijgestelde) soorten als bosmuis, egel, haas, konijn, ree, rosse woelmuis, veldmuis en vos (vossenhol en konijnenholen aanwezig).

Door de aanwezigheid van bosranden, gewasresten, goed vergraafbare grond en relatieve rust, zijn er volop mogelijkheden voor deze grondgebonden meer algemene soorten. Door de voorgenomen werkzaamheden

kunnen negatieve effecten op deze soorten optreden. Binnen de provincie Noord-Brabant geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is voor deze soorten de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in dat de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.9 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden. Deze maatregelen moeten voorafgaand aan het bouwrijp maken van het plangebied in het ecologisch werkprotocol uitgewerkt worden.

2.3.5 Amfibieën

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van amfibieën in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.5 Overzicht van waargenomen amfibieën in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km)(NDDF, 2018-2023).

Soort	Beschermingsregime		Vrijgestelde zoogdieren
	HR (artikel 3.5)	Wnb 3.10	Wnb (artikel 3.10)
Alpenwatersalamander		X	
Kamsalamander	X		
Poelkikker	X		
Bastaardkikker			X
Bruine kikker			X
Gewone pad			X
Kleine watersalamander			X

Onderstaand wordt een korte beschrijving gegeven van de biotoopeisen van de ontheffingsplichtige soorten. Vervolgens wordt op basis van de bevindingen van het terreinbezoek beoordeeld of er geschikt biotoop in het plangebied aanwezig is.

Alpenwatersalamander

Uit de bureaustudie komt de alpenwatersalamander naar voren als waargenomen in de omgeving van het plangebied. De alpenwatersalamander komt in Nederland in het zuiden en oosten voor, vaak in de buurt van bos en/of houtwallen. De soort heeft een voorkeur voor zandige leemgronden, waar hij voorkomt in beboste gebieden (loofbos) of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen. De alpenwatersalamander is niet kritisch ten opzichte van zijn voortplantingsbiotoop. In het voorjaar is hij in allerlei typen water te vinden, zolang het niet snel stromend of rijk aan vis is. Alpenwatersalamanders overwinteren over het algemeen op het land.

Kamsalamander

Uit de bureaustudie komt de kamsalamander naar voren als waargenomen in de omgeving van het plangebied. Het leefgebied van de kamsalamander bestaat uit een voortplantingsbiotoop en een landbiotoop. Het voortplantingsbiotoop wordt gevormd door vrij grote, geïsoleerde, stilstaande, half beschaduwde, iets voedselrijke wateren met een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie. De wateren moeten bovendien vrij zijn van de grotere vissoorten. Vaak liggen er meerdere wateren in elkaars nabijheid. Als de kamsalamander in sloten voorkomt dan betreft dit vaak sloten in of langs bossen en niet sloten in agrarisch gebied. Deze beschaduwde sloten bevatten veel minder vegetatie dan de weilandsloten. Het landbiotoop waar de kamsalamander wordt aangetroffen is vaak kleinschalig landschap. Het bestaat uit struikgewas, struweel, ruig grasland en/of bosrijk gebied.

Poelkikker

Uit de bureaustudie komt de poelkikker naar voren als waargenomen in de omgeving van het plangebied. De poelkikker leeft vooral in gebieden met zwak zure, oligotrofe, schone, stilstaande wateren in de landschapstypen bos, heide en hoogveen. Hij heeft een voorkeur voor onbeschaduwde wateren, maar de oeverzone moet goed begroeid zijn.

Beoordeling en advies

Er is geen water in de vorm van sloten of poelen aanwezig in het plangebied. Aan de noordkant van het plangebied (andere kant van het spoor) is op circa 115 meter afstand een poel aanwezig en iets verderop op circa 170 meter afstand op het terrein van het drinkwaterbedrijf zijn poelen aanwezig. Deze poelen bieden geschikt voortplantingswater aan kamsalamander en poelkikker. Daarnaast zijn op circa 750 meter ten noordoosten van het plangebied in natuurgebied Leemputten geschikte voortplantingswateren voor alpenwatersalamander aanwezig. Ten zuiden van het plangebied is in een straal van circa 1,5 km geen (voortplantings)water in de vorm van vennen, beken en sloten aanwezig. Gezien de afwezigheid van voortplantingswater in het plangebied is het voorkomen van voortplantingsplaatsen voor beschermde amfibieën uitgesloten. De randen rondom het plangebied vormen in potentie geschikt landhabitat voor amfibieën vanwege de vergaafbare grond en de begroeiing. Echter gezien de barrièrewerking van het spoor (het spoor is zeer druk bereden), is de kans klein dat amfibieën in het plangebied terechtkomen. Zowel kamsalamander als poelkikker zoeken het liefst binnen een straal van 100 tot 200 meter vanaf het voortplantingswater een landhabitat dat zonder barrières te bereiken is (bron: BIJ12 2017, Kennisdocument a/b). Ten noorden van het spoor is meer geschikt en bereikbaar landhabitat voor kamsalamander en poelkikker aanwezig. Akkers bieden geen geschikt landhabitat aan de alpenwatersalamander. Het voorkomen van essentieel leefgebied voor beschermde amfibieën in het plangebied wordt om bovenstaande redenen niet verwacht. Er zijn derhalve ten aanzien van beschermde amfibieën geen vervolgstappen aan de orde.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde amfibieën niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Vrijgestelde amfibieën in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

Bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander

Vanwege de afwezigheid van water is er geen voortplantingswater aanwezig. Met name gewone pad kan grote afstanden afleggen tussen landhabitat en voortplantingswater. Er is binnen het plangebied landbiotoop aanwezig voor de algemeen voorkomende (vrijgestelde) soorten als bruine kikker en gewone pad met name in de bosranden. Deze soorten kunnen (waarschijnlijk sporadisch) aangetroffen worden. Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten op deze soorten optreden. Binnen de provincie Noord-Brabant geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is voor deze soorten de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.9 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.6 Reptielen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van reptielen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.6 Overzicht van waargenomen reptielen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km)(NDFF, 2018-2023).

Soort	Beschermingsregime	
	HR (artikel 3.5)	Wnb 3.10
Levendbarende hagedis	X	

Levendbarende hagedis

In de omgeving van het plangebied is de levendbarende hagedis waargenomen. De levendbarende hagedis komt voor in redelijk dicht begroeide gebieden, zoals (vochtige) heide, veen, schraal grasland, open plekken in bossen en rijk begroeide bosranden. Ook komt hij voor in wegbermen, dijktafsluitingen, hagen en houtwallen. De soort heeft een duidelijke voorkeur voor vochtige terreinen, vooral structuurrijke overgangen van vochtige naar droge terreindelen. De soort is afhankelijk van structuurrijk habitat met daarin open zon beschenen, snel opwarmende plekken in de nabijheid van dekkingsmogelijkheden om zich te beschermen tegen uitdroging en predatie.

Tijdens het terreinbezoek is gekeken of er geschikt biotoop aanwezig is voor de levendbarende hagedis. Het plangebied betreft een akker met houtwallen en bosrand. Het betreft een relatief droog gebied met intensieve maïsteelt, waardoor de levendbarende hagedis geen geschikte biotoop vindt in het plangebied. In de omgeving zijn meer geschikte gebieden voor deze soort aanwezig. Het voorkomen van essentieel leefgebied van levendbarende hagedis wordt niet verwacht. Er zijn derhalve geen vervolgstappen aan de orde.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde reptielen niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

2.3.7 Insecten

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van insecten in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.7. Overzicht van waargenomen insecten in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km)(NDFF, 2018-2023).

Soort	Beschermingsregime	
	HR (artikel 3.5)	Wnb 3.10
Grote vos		X
Sierlijke witsnuitlibel	X	
Teunisbloempijlstaart	X	

Uit de bureaustudie zijn een aantal beschermde insecten naar voren gekomen die worden waargenomen in de omgeving van het plangebied. Tijdens het terreinbezoek is gekeken of er landschapselementen zijn voor deze soorten.

Grote Vos

De grote vos betreft een zeldzame standvlinder. De soort, met als waardplant voornamelijk iep, maar ook wilg of kers, komt voor in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. In het plangebied zijn geen waardbomen aangetroffen voor de grote vos.

Sierlijke witsnuitlibel

De sierlijke witsnuitlibel vindt zijn voortplantingswater in laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen en duinplassen. Er zijn geen voortplantingswateren in het plangebied aanwezig voor de sierlijke witsnuitlibel.

Teunisbloempijlstaart

De teunisbloempijlstaart is een nachtvlinder die voorkomt op open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen. De waardplanten bestaan voornamelijk uit de middelste teunisbloem (in drogere gebieden) en de grote kattenstaart en harig wilgenroosje in vochtiger biotoop. Tijdens het terreinbezoek is een klein veldje met o.a. enkele exemplaren van de teunisbloem waargenomen. Het grootste oppervlak bestaat echter uit maïspercelen. Vanwege de zeer beperkte aanwezigheid van waardplanten wordt de teunisbloempijlstaart niet verwacht.

Het voorkomen van essentiële elementen voor beschermde insecten is hiermee uitgesloten. Er zijn geen vervolgstappen aan de orde.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde insecten niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

2.3.8 Zaadplanten, varens en bladmossen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van zaadplanten, varens en bladmossen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.8. Overzicht van waargenomen zaadplanten, varens en bladmossen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km)(NDFF, 2018-2023).

Soort	Beschermingsregime	
	HR (artikel 3.5)	Wnb 3.10
Ruw parelzaad		X

Ruw parelzaad

Ruw parelzaad is één keer waargenomen in de afgelopen vijf jaar ten westen van het plangebied in een akker. De verspreiding van de soort is voornamelijk in de kustgebieden en in Limburg gelegen. Ruw parelzaad staat op open, zonnige, matig vochtige, matig voedselrijke, basische en kalkrijke mergel, leem, zand en zavel en komt voor op onbemeste droge grond. Ze groeit in akkers, op omgewerkte en braakliggende grond, in bermen en op spoorwegterreinen, op oeverwallen en stroomruggen langs rivieren (meestal in de buurt van bomen of struiken). De plant is zeer zeldzaam in Nederland.

Uit de Bodemkaart van Nederland blijkt dat de bodem in het plangebied uit zwarte enkeerdgrond (leemarm en zwak lemig fijn zand) bestaat. Deze bodemopbouw is ontstaan door het gebruik van heideplaggen binnen het potstalsysteem in het verleden. De potentieel natuurlijke vegetatie (PNV) van de zwarte enkeerdgronden bestaat uit wintereiken-beukenbos en nat elzen-eikenbos. Deze gronden worden tegenwoordig voornamelijk gebruikt voor gras- of maïssteelt. Het grootste oppervlak van het plangebied betreft een maïsakker met monocultuur (met intensieve bewerking en bemesting). In het oostelijk deel van het plangebied is een klein perceel met een kruidige verruigde vegetatie aanwezig (met o.a. teunisbloem, sintjanskruid, toorts). Langs het hek dat het plangebied scheidt van het spoor was recent geklepeld waardoor kleine struiken en kruidige vegetatie grotendeels verwijderd waren. Langs de (te kappen) bosrand is een noord gerichte helling waarop een mos- en korstmosvegetatie aanwezig is. De randen rondom de maïsakker hebben een kruidlaag. In delen (met name in het westelijk en noordelijk deel van het plangebied) herbergt deze kruidlaag een typische vegetatie uit de klasse van akkerkruiden. Soorten als akkerviooltje, vroegeling, kleine leeuwenklauw, vogelmuur, herderstasje, schapenzuring, smalle weegbree, gewoon biggenkruid, bleke klaproos, zandraket etc. zijn waargenomen tijdens het terreinbezoek. De samenstelling van de kruidlaag (met een zeer hoge bedekkingsgraad van witte winterpostelein) duidt op een rompgemeenschap van witte winterpostelein en vroegeling. Deze gemeenschap groeit op een kalkarme bodem. In deze gemeenschap wordt ruw parelzaad niet aangetroffen vanwege de lage beschikbare kalkgehalten in de bodem.

Tijdens het terreinbezoek kon niet naar beschermde (akker)soorten gezocht worden i.v.m. het winterseizoen. De voor het bestemmingsplan uitgevoerde bodem en archeologie onderzoeken geven geen inzicht in standplaatsfactoren van de bodem. Echter, op basis van de bodemgegevens, het gebruik van het terrein (intensieve bemesting en bewerking), de aanwezige (waargenomen) kruidlaag en de eisen die ruw parelzaad aan zijn standplaats stelt (ontbreken van kalk) kan het voorkomen van ruw parelzaad worden uitgesloten. Er zijn geen vervolgstappen aan de orde voor ruw parelzaad.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde zaadplanten, varens en bladmossen niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

2.3.9 Zorgplicht

In het plangebied kunnen bosmuis, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis, veldmuis en vos aanwezig zijn. Daarnaast kan sporadisch gewone pad voorkomen. Deze soorten zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht voor de Wnb in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor deze soorten, net als voor alle overige in het wild levende dieren en planten, de zorgplicht (zie bijlage 1). Dit houdt in dat tijdens de werkzaamheden zo veel mogelijk negatieve effecten op aanwezige natuurwaarden dienen te worden voorkomen dan wel te worden beperkt.

De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten

worden gegarandeerd. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 2.9.

Tabel 2.9. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren (konijn en vos)	Werken buiten de kwetsbare periode van voortplanting (jan t/m juli) en/of handmatig vrijgaven van de vossenburcht en konijnenburcht.
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	Bij het bouwrijp maken van de grond, werken naar één kant zodat dieren kunnen wegvluchten.

2.4 Natura 2000

Het plangebied ligt niet in Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Ulvenhoutse bos ligt op circa 5,5 kilometer afstand ten zuidwesten van het plangebied. Het Ulvenhouts bos is aangewezen voor de volgende habitattypen:

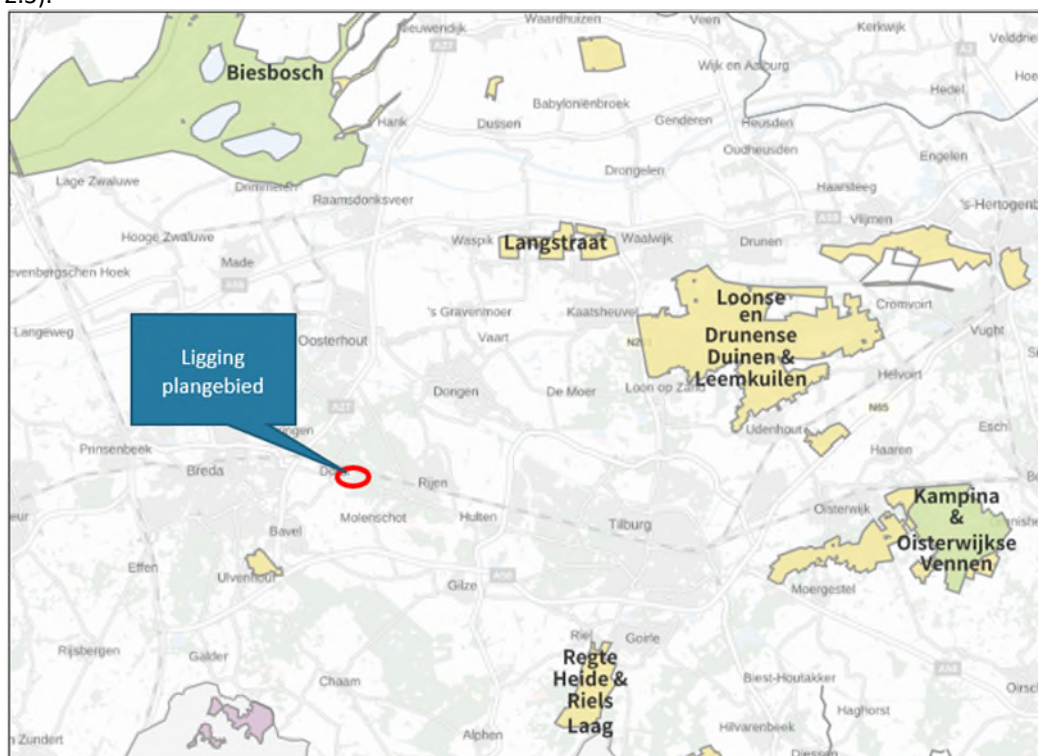
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst;

H9160A Eiken-haagbeukenbossen;

H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen).

Deze habitattypen zijn gevoelig voor vermessing en verzuring door stikstofdepositie uit de lucht.

Daarnaast liggen in een straal van circa 15 tot 20 kilometer afstand van het plangebied nog diverse Natura2000 gebieden. Respectievelijk 12 km tot Langstraat, 13,4 km tot Biesbosch, 14,4 km tot Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen, 19,4 km tot Kampina & Oisterwijkse Vennen en 13,2 km tot Regte Heide & Riels Laag (zie figuur 2.3).

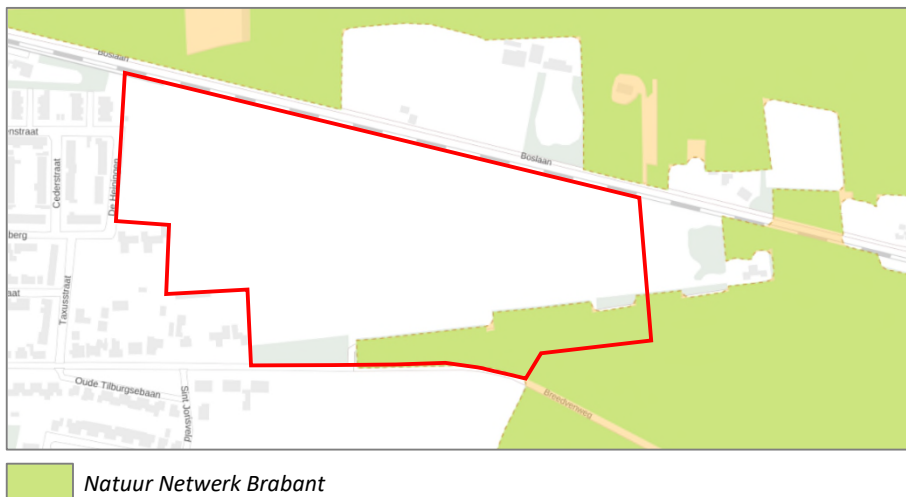

Figuur 2.5. Ligging Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied (rood). Bron: AERIUS Calculator.

Bij onderhavig planvoornemen is er zowel sprake van een realisatiefase als gebruiksfase. Er kan daardoor sprake zijn van zowel tijdelijke als permanente effecten.

Door de afstand tot de Natura 2000-gebieden liggen deze buiten het invloedsgebied van alle storingsfactoren, zoals bijvoorbeeld verdroging of geluid- en lichtverstoring, met uitzondering van verzuring en vermessing door stikstofdepositie. Gezien de huidige overbelasting van stikstof in de Nederlandse natuur en de voorgenomen

Er zijn ten aanzien van Natura 2000-gebieden geen vervolgstappen meer aan de orde.

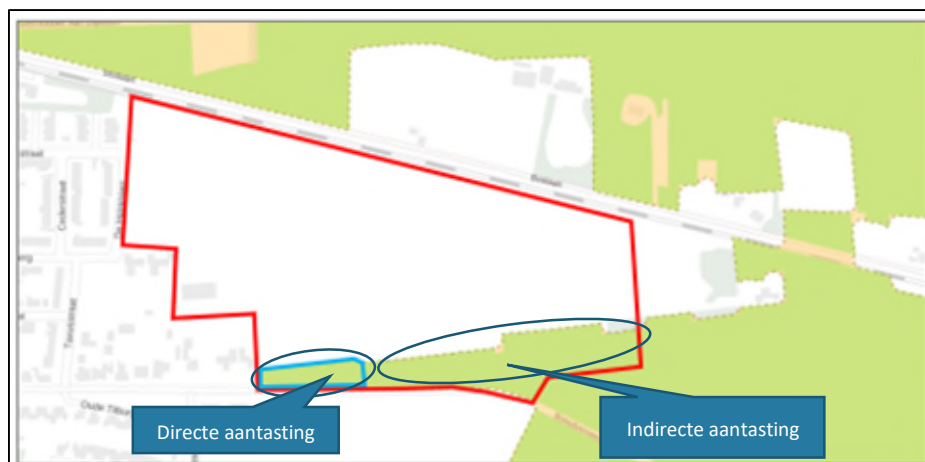

*Figuur 2.6b. Ligging van het plangebied ten opzichte van het NNB na herbegrenzing
 Bron: Interim omgevingsverordening Noord-Brabant, geconsolideerde versie 1 oktober 2022*

Beschrijving natuurwaarden van het NNB in het plangebied

Het NNB-gebied in het zuidelijk deel van het plangebied is in het Natuurbeheerplan (2023) van de Provincie Noord-Brabant aangemerkt als natuurbeheertype N16.03 Droog bos met productie. Tijdens het terreinbezoek is gekeken naar de huidige ecologische waarden van het NNB-gebied in het plangebied. In het plangebied betreft het deel dat is aangemerkt als NNB een bosrand aan de zuidkant van het plangebied, dat de overgang van akker naar bos markeert. Naast de bosrand loopt de Oude Tilburgsebaan. De bosrand ligt hoger dan de akker en is begroeid met voornamelijk zomereiken en daarnaast grove den. De schuine rand is bedekt met verschillende mossen en korstmossen en heeft veel holtes van konijnen en muizen en mogelijk marterachtigen. De eiken variëren in leeftijd. In het zuidwestelijke deel van de bosrand staan enkele wat oudere eiken (> circa 50 jaar). De ondergroei bestaat voornamelijk uit klimop en (de exoot) Amerikaanse vogelkers. Er zijn geen holtes, jaar rond beschermde nesten of andere tekenen van bewoning door dieren aangetroffen in de bomen. Een enkel duivennest is aangetroffen.

Als gevolg van het planvoornemen wordt er in de randzone van het NNB gewerkt en is sprake van directe aantasting in de vorm van ruimtebeslag van 2.844 m². De aantasting van het NNB vindt plaats in de delen zoals aangegeven in figuur 2.7. Rondom het plangebied ligt ook NNB-gebied. Significante negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNB in de nabijheid van het plan kunnen niet worden uitgesloten.

Figuur 2.7. Weergave van de NNB gebieden waar sprake is van directe en indirecte aantasting als gevolg van het plan.

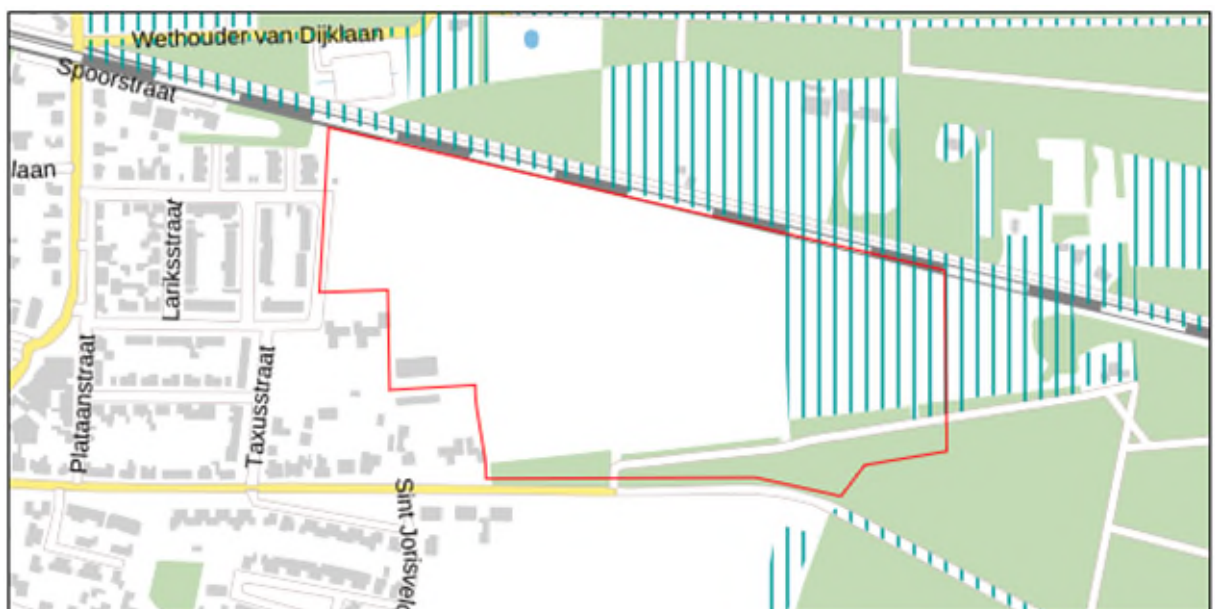
In de lov zijn regels voor bescherming van het NNB opgenomen. Aangezien sprake is van ruimtebeslag binnen het NNB hebben Gedeputeerde Staten in 2022 het NNB herbegrensd. Gezien de beperkte aantasting (minder dan 3.000 m²) zijn daarvoor de regels van kleinschalige herbegrenzing toegepast.

Er is een afzonderlijk onderzoek uitgevoerd waarin is getoetst of wordt voldaan aan de voorwaarden zoals beschreven in de lov (*Antea Group 2023, Herbegrenzing Interim omgevingsverordening Dorst Oost*). In een andere notitie zijn de aantasting van het NNB (zowel direct als indirect) onderzocht en zijn mitigerende en compenserende maatregelen uitgewerkt (*Antea Group 2023, Toets herbegrenzing NNB t.b.v. bestemmingsplan Dorst Oost 2023*). Voor de details wordt verder verwezen naar deze memo en notitie. Conclusie uit deze afzonderlijke onderzoeken is dat wordt voldaan aan de regels voor kleinschalige herbegrenzing en dat wordt voorzien in voldoende mitigatie en compensatie. Uitvoering van de mitigerende en compenserende maatregelen is geborgd in het bestemmingsplan 'Dorst Oost 2023'. De aanwezigheid van het NNB geeft geen belemmering voor de vaststelling van het bestemmingsplan.

2.6 Overig provinciaal beleid

Naast het NNB zijn in de provincie Noord-Brabant gebieden aangewezen als groenblauwe mantel (Artikel 3.32 Interim Omgevingsverordening). Het beleid in de groenblauwe mantel is gericht op het behoud en vooral de ontwikkeling van natuur, watersysteem en landschap. Voor de natuur betekent dit vooral versterking van de leefgebieden voor plant- en diersoorten en de bevordering van de biodiversiteit buiten het NNB. Een deel van het plangebied valt binnen de begrenzing van de Groenblauwe mantel. Hieronder is een kaart weergegeven met de ligging van de Groenblauwe mantel in en rondom het plangebied.

Het gehele perceel is een restant van een kleinschalig landbouwgebied met houtwallen. Het betreffende perceel dat in de Groenblauwe mantelzone valt, is momenteel in gebruik als grasland en ligt ingeklemd tussen de spoorlijn, een bosrand en een maïspanceel. Tussen het maïspanceel en het grasland ligt een restant van een houtwal. Diverse fauna zoals vos, konijnen, muizen en kleine marterachtigen kunnen dit gebruiken. Het grasland vormt de overgang tussen de maïsakkers en het bosgebied. Het ligt relatief rustig en wordt, behalve voor landbouwactiviteiten, weinig betreden.

Figuur 2.8. Globale ligging van het plangebied ten opzichte van de Groenblauwe Mantelzone. Bron: Interim omgevingsverordening Noord-Brabant, geconsolideerd 01-10-2022.

Effectbepaling Groenblauwe mantel

Het plandeel dat is gelegen in de Groenblauwe mantel is een restant van een kleinschalig landbouwgebied met houtwallen. Er leven veel konijnen en muizen in het gebied. Hierdoor biedt het plek voor kleine marterachtigen om zich te vestigen. De ecologische waarde van het perceel zit met name in de randen en de (restanten van) houtwallen.

Het grootste deel van het plangebied is echter onderhevig aan intensief gebruik voor landbouw. Wanneer het plangebied wordt bebouwd verdwijnt een deel van de zone van de Groenblauwe mantel en tevens verdwijnen de maïspcelen. Hierdoor zal een deel van het voedselaanbod verdwijnen (met name in de herfst en winter door gewasresten). Het huidige landgebruik gecombineerd met de omgevingsfactoren geeft een bepaalde vorm van verstoring (denk aan factoren als: zaaien, oogsten, berijden, bespuiten, dump van tuinafval, gebruik voor hondenuitlaat en geluidsverstoring door intensief treinverkeer). De aanwezige fauna is gewend aan deze storingsfactoren.

In de nieuwe situatie zal ook sprake zijn van enige mate van verstoring door aanwezigheid van mensen. De te realiseren woonwijk is ruim opgezet, waarmee er ruimte wordt gecreëerd voor inpassing van de ecologische en landschappelijke kwaliteiten van het gebied. In het ontwerp zijn tussen de kavels brede landschappelijke zones aanwezig. Deze zones bestaan uit boomgroepen, heesters, wadi's, bloemrijke randen en poelen en staan met elkaar en met het bos in verbinding. Door in de inrichting te kiezen voor gebiedseigen plantmateriaal, dat voedsel biedt aan de fauna kan verlies aan maïspcelen deels worden opgevangen. In beginsel zal bij uitvoering van de werkzaamheden verslechtering optreden. Echter, na de uitvoering is een geschikte biotoop langs de randen van het plangebied aanwezig voor muizensoorten en konijnen.

De ontsluiting van het oostelijke gedeelte van de ontwikkeling vindt plaats via de Oude Tilburgsebaan. De interne ontsluiting bestaat uit organisch vormgegeven wegen die de verschillende eilandjes met elkaar verbinden. Door deze elementen in het ontwerp in te passen worden de ecologische voorwaarden gecreëerd om de voorkomende fauna in het landschap te behouden.

2.7 Beschermde houtopstanden Wnb

Binnen het plangebied is langs de zuidrand een bosstrook aanwezig. Daarnaast zijn in het plangebied (restanten van) houtwallen aanwezig. Er is in de gemeente Oosterhout een kaart met bebouwde komgrenzen van de Wnb in het kader van de 'bescherming van houtopstanden' in ontwikkeling (Gemeente Oosterhout, november 2022). Op aangeven van de gemeente Oosterhout liggen de houtopstanden langs de Breedvenweg buiten de bebouwde kom Boswet. Daarnaast heeft de gemeente Oosterhout een lijst met beschermde bomen beschikbaar voor bomen die vallen binnen de grenzen van de bebouwde kom. Binnen de grenzen van het plangebied worden geen bomen gekapt die vallen onder de gemeentelijke lijst met beschermde bomen. Vanuit de APV is derhalve geen kapvergunning benodigd.

De te kappen bomen maken deel uit van het NNB. Voor fysieke aantasting van het NNB geldt een compensatieplicht. Indien de NNB-compensatie wordt ingevuld met hetzelfde natuurstype als het type dat wordt aangetast (in casu droog bos met productie) dan wordt daarmee tevens invulling gegeven aan de herplantplicht voor beschermde houtopstanden in het kader van de Wnb. Echter, compensatie van NNB vindt veelal plaats met een ander beheertype dan het oorspronkelijke beheertype. Indien het nieuwe beheertype een niet-bostype betreft, leidt een dergelijke NNB-compensatie niet tot invulling van de herplantplicht in het kader van de Wnb.

Gezien het feit dat de te rooien bomen onder de bescherming van de Wnb vallen, is er in principe sprake van meldings- en herplantplicht. In artikel 2.62, eerste lid, onder b van de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant is echter het volgende opgenomen:

Het verbod, bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, Wet natuurbescherming, alsmede de verplichting, bedoeld in artikel 4.3, eerste lid, Wet natuurbescherming, zijn niet van toepassing als sprake is van:

- b. houtopstanden in verband met het realiseren van een werk overeenkomstig een onherroepelijk bestemmingsplan of provinciaal inpassingsplan waarvoor reeds een planologische compensatie is vereist; of*

Als een velling noodzakelijk is voor de uitvoering van een werk overeenkomstig een onherroepelijk bestemmingsplan of een provinciaal inpassingsplan en er is daarbij een planologische compensatie vereist, dan acht de provincie het niet redelijk om ook nog een herplantverplichting te eisen. In die gevallen is de herplantverplichting voldoende gewaarborgd en geldt een vrijstelling van de meldings- en herplantplicht. De compensatie van het NNB is kort besproken onder paragraaf 2.5 van dit rapport, en is verder uitgewerkt in een separate notitie (*Antea Group 2023, Toets herbegrenzing NNB t.b.v. bestemmingsplan Dorst Oost 2023*).

Dit is voor onderhavig plan van toepassing. Er is hiermee vanuit de Wnb houtopstanden geen meldings- en herplantplicht aan de orde. Overigens worden binnen het plangebied meer bomen aangeplant dan er worden gekapt. Er worden onder meer bomen aangeplant in de woonstraten, in de groene zone langs de spoorlijn en in de centrale groenzone.

3. Conclusie & advies

In dit hoofdstuk is per onderdeel de conclusie en het advies gegeven dat voortkomt uit de uitgevoerde natuurtoets.

3.1 Soortbescherming

3.1.1 Beschermde soorten

Binnen het plangebied is geschikt biotoop aangetroffen voor beschermde soorten (Wnb) waarvoor geen algemene vrijstelling geldt. Het gaat om soorten uit de volgende soortgroepen: algemene broedvogels, vleermuizen, steenmarter en de kleine marterachtigen. In tabel 3.1 zijn de conclusies ten aanzien van deze beschermde soorten opgenomen. De onderbouwing van de conclusies zijn beschreven in paragraaf 2.3 van voorliggende natuurtoets. Voor de overige soort(groep)en is beoordeeld dat vervolgstappen niet aan de orde zijn. Voor deze soorten en vrijgestelde soorten geldt wel de zorgplicht.

Tabel 3.1 Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort(groep)	Essentieel leefgebied in (directe omgeving van) plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Maatregelen?	Ontheffing Wnb aan de orde?
Vogels (algemene broedvogels)	Ja, nestgelegenheid in opgaande begroeiing	Nee	Ja, zie tabel 3.3	Nee
Zoogdieren (diverse soorten vleermuizen) – foerageergebied en vliegroutes	Het plangebied is geschikt als foerageergebied en biedt langs de randen kansen voor vliegroutes	Nee	Ja, zie tabel 3.3	Nee, mits de maatregelen uit tabel 3.3 worden opgevolgd.
Zoogdieren (steenmarter)	Mogelijk houtwallen met braam en grote holtes bieden potentiële verblijfplaatsen	Ja, camera onderzoek	Afhankelijk van resultaten onderzoek	Mogelijk
Zoogdieren(kleine marterachtigen)	Houtwallen met holtes, randen met konijnenburchten en de overwoekerde steenhopen / houtstapels bieden potentiële verblijfplaatsen	Ja, camera onderzoek	Afhankelijk van resultaten onderzoek	Mogelijk

In tabel 3.1 is aangegeven dat er nader onderzoek nodig is naar de steenmarter en kleine marterachtigen. De beschrijving van dit nader onderzoek wordt in tabel 3.2 uiteengezet.

Tabel 3.2. Beschrijving nader onderzoek.

Soort	Onderzoeksmethode
Marterachtigen (Steenmarter, wezel, bunzing)	Camera onderzoek volgens Handreiking Kleine marterachtigen in relatie tot de soortbescherming van de Provincie Noord-Brabant (2017) vanaf 1 mei voor een periode van 6 weken.

In tabel 3.1 is aangegeven dat een overtreding van de Wnb voor een aantal soorten op voorhand kan worden voorkómen door het treffen van maatregelen. Deze maatregelen zijn in tabel 3.3 uiteengezet. Door het nemen van deze maatregelen worden negatieve effecten voorkomen en zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

Tabel 3.3. Beschrijving maatregelen om overtreding van de Wnb te voorkomen.

Soort(groep)	Maatregelen
Algemene broedvogels	Werken buiten het broedseizoen.
Vleermuizen	Geen verlichting schijnen of uitstralen op bomenrijen in de omgeving.

3.1.2 Zorgplicht

Uit paragraaf 2.3.9 blijkt dat er in het plangebied soort(groep)en aanwezig (kunnen) zijn waarmee rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht voor soorten. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 3.4. Deze dienen te worden uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol voorafgaand aan het bouwrijp maken van het plangebied.

Tabel 3.4. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren (konijn en vos)	Werken buiten de kwetsbare periode van voortplanting (jan t/m juli) en/of handmatig vrijgraven van de vossenburcht en konijnenburcht.
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	Bij het bouwrijp maken van de grond, werken naar één kant zodat dieren kunnen wegluchten.

3.2 Gebiedsbescherming

3.2.1 Natura 2000

In tabel 3.5 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde Natura 2000-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.4 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.5. Conclusies Natura 2000-gebieden.

	Natura 2000
Zijn er Natura 2000-gebieden aanwezig waarop effecten kunnen optreden?	Ja
Treden er negatieve effecten op of zijn deze te verwachten?	Ja, er kan sprake zijn van verzuring en vermisting door stikstofdepositie.
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Ja, er dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd
Wnb-vergunning of akkoord van de provincie noodzakelijk?	Nog onbekend

3.2.2 NNB

In tabel 3.6 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde NNB-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.5 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.6. Conclusies NNB-gebieden.

	NNB
Op welke afstand van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde NNB-gebied?	Het plan heeft een ruimtebeslag van ± 2.844 m ² op NNB
Is er sprake van toetsing van externe werking in de betreffende provincie?	Ja

Is er sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden of is dit te verwachten?	Ja, er is sprake van ruimtebeslag en externe werking
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Het NNB is in 2022 herbegrensd door Gedeputeerde Staten. Gedeputeerde Staten is verzocht dit herbegrenzingsbesluit aanvullend te onderbouwen op basis van de criteria van kleinschalige herbegrenzing. Vervolgstappen in de vorm van mitigatie en compensatie zijn geborgd in de regels van het bestemmingsplan 'Dorst Oost 2023'
Afstemming met het bevoegd gezag aan de orde?	Ja, met provincie Noord-Brabant

3.2.3 Overig provinciaal beleid

Een klein deel van het plangebied is gelegen in de Groenblauwe mantel. Het betreft een restant van een kleinschalig landbouwgebied met houtwallen. Er gaat een deel verloren als gevolg van de ontwikkeling van de woonwijk.

Door in het ontwerp rekening te houden met deze natuurwaarden zoals brede groene zones en deze te verbinden met het omliggende bosgebied worden de landschappelijke waarden behouden. Daarnaast zijn groene randen ingepast langs het spoor waardoor dekking ontstaat waarlangs dieren zich kunnen verplaatsen. Door in de inrichting te kiezen voor gebiedseigen plantmateriaal, dat voedsel biedt aan de fauna kan verlies aan maïspcelen deels worden opgevangen. In beginsel zal bij uitvoering van de werkzaamheden verslechtering optreden. Echter voor de lange termijn worden de natuurwaarden gecreëerd waarin de kenmerkende flora en fauna een leefgebied behouden.

Door deze elementen in het ontwerp in te passen worden de ecologische voorwaarden gecreëerd om voorkomende fauna in het landschap te behouden. Er wordt met deze ontwikkeling een bijdrage geleverd aan behoud van de landschappelijke waarden op de lange termijn.

3.3 Beschermde houtopstanden Wnb

De bosstrook in het zuidelijk deel van het plangebied valt onder de bescherming van de Wnb. De te kappen bomen maken ook deel uit van het NNB. Voor fysieke aantasting van het NNB geldt een compensatieplicht. Gezien het feit dat de te rooien bomen onder de bescherming van de Wnb vallen, is er in principe sprake van een meldings- en herplantplicht. In artikel 2.62, eerste lid, onder b van de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant is echter een uitzondering opgenomen voor bestemmingsplannen waarvoor ook een planologische compensatie is vereist. Dit is voor onderhavig plan van toepassing. Er is hiermee vanuit de Wnb houtopstanden geen meldings- en herplantplicht aan de orde.

Literatuurlijst

BIJ12, 2017a. Kennisdocument kamsalamander (*Triturus cristatus*). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017b. Kennisdocument poelkikker (*Rana lessonae*). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017c. Kennisdocument steenuil (*Athene Noctua*). Versie 1.0, juli 2017.

Provincie Noord-Brabant, Interim omgevingsverordening Noord-Brabant (geconsolideerd 01-10-2022)

Provincie Noord-Brabant, Handreiking kleine marterachtigen (2017).

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Netwerk Groene Bureaus, 2017. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017).

Antea Group, 2023. 20230629-0455905.103-Nader soortenonderzoek kleine marterachtigen en steenmarter

Overig

NDFP

Street Smart

AERIUS-calculator, versie 2022.

www.floron.nl

www.ravon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vlinderstichting.nl

www.zoogdiervereniging.nl

SynBioSys

Q-GIS

BRO Bodemkaart van Nederland

Bijlage 1 Wettelijk kader

In deze bijlage staat een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving en het beleidskader.

Het betreft de Wet natuurbescherming (Wnb). Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen).

Wnb - Algemeen

De Wnb is op 1 januari 2017 in werking getreden. De Wnb beschermt:

- De Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn in het kader van het Europees natuurbeleid (gebiedsbescherming)
- De planten- en diersoorten (onderdeel soortbescherming)
- Bos en houtopstanden (onderdeel houtopstanden).

Veel verantwoordelijkheden en bevoegdheden liggen bij de provincies. Er zijn hierop wel uitzonderingen waarvoor het ministerie van LNV bevoegd gezag is. Dit betreft onder andere de aanleg en uitbreiding van hoofdwegen, landelijke spoorwegen, hoofdvaarwegen, primaire waterkeringen, militaire terreinen en oefengebieden, militaire luchthavens, Schiphol en overige burgerluchthavens, het landelijke gastransportnet, hoogspanningsverbindingen van tenminste 220 kV, activiteiten van buitenlandse mogendheden en activiteiten namens een lid van het Koninklijk Huis. LNV is ook bevoegd gezag voor ruimtelijke ingrepen in de Exclusieve Economische Zone (EEZ) en voor Windenergie op zee (kavelbesluiten).

Gemeenten hebben een loketfunctie. Het is mogelijk om een natuurvergunning 'aan te haken' bij de omgevingsvergunning, maar dit hoeft niet. De Wnb richt zich op bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden.

Wnb - Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- 1) soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v. Wnb);
- 2) soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Verdrag van Bonn (artikel 3.5 e.v. Wnb);
- 3) 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora') (artikel 3.10 e.v. Wnb).

Soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v. Wnb)

Het beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn is vastgelegd in artikel 3.1 e.v.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het is mogelijk om ontheffing aan te vragen voor de overtreding van de verbodsbepalingen. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Vogelrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 1: 'in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid' (dit is dus strenger dan voor soorten van de Habitatrichtlijn en de andere soorten);
- Er is geen verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en/of Bonn (artikel 3.5 e.v. Wnb)

Deze categorie bestaat uit Europees beschermde soorten. De verbodsbepalingen zijn vastgelegd in artikel 3.5 e.v.:

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Onder de Wnb is het mogelijk om voor streng beschermde soorten zoals opgenomen in artikel 3.5 bij ruimtelijke ontwikkelingen te werken volgens een door de Minister goedgekeurde gedragscode. Hierbij geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 3.5.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten zoals opgenomen in artikel 3.5 van de Wnb bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing worden aangevraagd. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Habitatrichtlijn.
- Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 3: 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten (artikel 3.10 e.v. Wnb)

De categorie 'andere soorten' bestaat uit soorten zoals opgenomen in bijlage A en B van de wettekst. Dit zijn nationaal beschermde soorten. De verbodsbepalingen zijn vastgelegd in artikel 3.10 e.v..

Het is verboden:

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Daarnaast geldt ook vrijstelling bij ruimtelijke projecten voor soorten die staan op besluit vrijgestelde soorten. Het hangt per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht (artikel 1.11 Wnb). Deze zorgplicht is verder in deze bijlage nog toegelicht.

Indien de 'andere soorten' niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten uit de categorie 'andere soorten' van de Wnb bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing worden aangevraagd. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang h 'in het algemeen belang';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Samenvatting gronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie beschermde soorten (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).				
Ontheffingsgronden		Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	Ja	Ja	Ja
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	Ja	Ja	Ja
3	volksgezondheid en openbare veiligheid	Ja	Ja	Ja
	veiligheid van luchtverkeer	Ja	Nee	Ja
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	Ja	Ja	Ja
	ter bescherming van Flora en Fauna	Ja	Ja	Ja
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	Ja	Ja	Ja
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	Ja	Ja
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	Ja
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud (ook	Nee	Nee	Ja

natuurbeheer), algemeen belang, bestendig gebruik			
---	--	--	--

Zorgplicht

Er dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de zorgplicht zoals vastgelegd in artikel 1.11 van de Wnb. Deze zorgplicht houdt o.a. in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor in het wild levende dieren en planten, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht heeft betrekking op de gebieds- en op de soortbescherming. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
1. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Wnb - Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming is vastgelegd in artikel 2.1 tot en met 2.11 van de Wnb. Hierin wordt de aanwijzing en bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Hiermee zijn de verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, voor zover die betrekking hebben op gebiedsbescherming, geïmplementeerd in het Nederlands recht. De begrenzing van de Natura 2000-gebieden en de instandhoudingdoelstellingen voor die gebieden zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden. De instandhoudingdoelstellingen beschrijven voor de voor het gebied aangewezen habitattypen en soorten of een bepaalde ontwikkeling ervan gewenst is of dat het behoud ervan op het aanwezige niveau moet worden nagestreefd. Voor activiteiten of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV.

Voortoets en Passende beoordeling

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, ten aanzien van plannen en projecten en die mogelijke effecten hebben op de natuurlijke kenmerken van de gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelen die in de Natura 2000-gebieden van kracht zijn. De Wnb maakt daarbij onderscheid in enerzijds plannen (plantoets) en anderzijds projecten (projecttoets).

Bij plannen en projecten in, of in de nabijheid (externe werking) van, een Natura 2000-gebied dienen de initiatiefnemers in een oriënterende fase (voortoets) te onderzoeken of het plan een significant negatief effect op de instandhoudingdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied kan hebben. Met externe werking wordt bedoeld dat ook activiteiten buiten het gebied de natuurwaarden in het gebied kunnen beïnvloeden. Indien na dit onderzoek niet kan worden uitgesloten dat de activiteit een significant negatief effect heeft, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd dan in de oriënterende fase in kaart te brengen wat de effecten van de

activiteit kunnen zijn. Daarbij dienen ook, indien noodzakelijk, de mitigerende maatregelen te worden betrokken. Deze analyse heet een 'passende beoordeling'. Het bevoegd gezag toetst de passende beoordeling. Wanneer uit de passende beoordeling alsnog de zekerheid wordt verkregen dat de activiteit niet leidt tot significant negatieve effecten, kan de activiteit doorgang vinden. Wanneer uit de voortoets blijkt dat er wel kans is op een negatief effect, maar dit als niet significant kan worden gezien, kan eveneens, op basis van een verslechteringsstoets toestemming voor het uitvoeren van de activiteit worden verleend. Wanneer uit de passende beoordeling blijkt dat significante negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, kan het project alleen doorgang vinden op grond van de "ADC-criteria".

Dit betekent dat:

- A – alternatieve oplossingen voor het plan ontbreken;
- D – er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn, en
- C – de initiatiefnemer compenserende maatregelen vooraf en tijdig treft.

Stikstofdepositie

Stikstofdepositie vormt veelal een knelpunt bij de besluitvorming over plannen en projecten, omdat in veel Natura 2000-gebieden overbelasting van stikstof een probleem is voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor het gebied aangewezen soorten en habitattypen. Om een oplossing te bieden voor dit probleem was destijds (1 juli 2015) het Programma Aanpak Stikstof (PAS) opgericht. Op 29 mei 2019 oordeelde de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (RvS) echter dat het PAS niet als onderbouwing kan worden gebruikt voor toestemmingsverlening op grond van de Wnb.

Vanaf 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering in werking getreden. De hierin opgenomen vrijstelling van Wnb-vergunningplicht voor bouwwerkzaamheden in de realisatiefase voor wat betreft stikstofdepositie (art. 2.9a Wnb) vervalt met de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (RvS) van 2 november 2022 in de Porthos-zaak.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het nationaal beleid met betrekking tot de gebiedsbescherming van het Natuurnetwerk Nederland is opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De bescherming van het NNN staat nader uitgewerkt in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL). Hierin staan instructieregels voor de omgevingsverordening van de provincies. De bescherming werkt vervolgens door in de bestemmingsplannen van de gemeenten. De instructieregels uit het BKL verplichten de provincies tot:

- het aanwijzen van Natuurnetwerk Nederland gebieden (artikel 7.6 Bkl)
- het vastleggen van de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN- gebieden (artikel 7.7 Bkl)
- het stellen van regels in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de kenmerken en waarden van NNN-gebieden (artikel 7.8 Bkl, eerste lid)
- De regels die in de omgevingsverordening komen verzekeren in ieder geval dat (artikel 7.8 Bkl, tweede lid):
 - o de kwaliteit en oppervlakte van het NNN-gebied niet achteruitgaan
 - o de samenhang tussen de gebieden van het NNN wordt geborgd
 - o tijdige compensatie van een bepaalde activiteit die negatieve gevolgen heeft

Wezenlijke waarden en kenmerken

Dit betreft de actuele en potentiële natuurwaarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied, met inbegrip van de omvang en de beoogde natuurkwaliteit alsmede de samenhang met andere natuurgebieden.

'Nee, tenzij'-principe

Voor het NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat nieuwe plannen of projecten niet zijn toegestaan als ze de wezenlijke (potentiële) waarden en kenmerken van het NNN significant aantasten. Uitzonderingen hierop zijn wanneer sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. De schade dient in dat geval door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt te worden. De restschade dient te worden gecompenseerd. De Rijkslijn zoals verwoord in het SVIR en Barro is dat er bij het NNN geen sprake is van externe werking.

Het NNN is planologisch beschermd in de Provinciale Structuurvisies en Verordeningen. In de Verordening staat aangegeven aan welke voorwaarden bij ruimtelijke ingrepen in en langs het NNN moet worden voldaan. Ook is het compensatiebeleid bij aantastingen van het Natuurnetwerk Nederland hierin opgenomen.

Overige provinciale beschermde gebieden

Naast het NNN kunnen ook andere gebieden beschermd zijn op provinciaal niveau. Dit verschilt per provincie. Beschermde gebieden kunnen als volgt omschreven zijn:

- ecologische verbindingzones,
- weidevogelgebieden, ganzenfoerageergebieden, leefgebied weide- en akkervogels of rust- en foerageergebied ganzen en smienten,
- groene ontwikkelingszone of groenblauwe mantel of groene contour
- natuur/ bos- en natuurgebieden buiten NNN.

Ook deze gebieden kennen een vorm van een beschermingsregime, in sommige gevallen gelijk aan het NNN, soms in een lichtere vorm.

Provincies kunnen ook provinciale landschappen aanwijzen. De aanwijzing van de Bijzonder Provinciale Landschappen is verleend op grond van Artikel 1.12 lid 3 van de Wnb (zie tekstkader). Ook deze gebieden kunnen een beschermingsregime hebben vastgelegd in de provinciale verordening.

Art. 1.12 lid 3 Wnb

Gedeputeerde Staten kunnen gebieden gelegen buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als «bijzondere provinciale natuurgebieden», onderscheidenlijk «bijzondere provinciale landschappen».

Wnb - Beschermde houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is vastgelegd in artikel 4.1 tot en met 4.9 van de Wnb. De Wnb heeft tot doel de oppervlakte bos in Nederland in stand te houden. Begin 20e eeuw kwam dit doel vooral voort uit de belangen van de houtproductie, maar gaandeweg is meer oog gekomen voor de andere functies die bossen en houtopstanden hebben, zoals klimatologische, landschappelijke en recreatieve functies.

Binnen de Wnb worden houtopstanden beschermd die aan bepaalde voorwaarden voldoen (Wnb artikel 4.1). Voornaamste onderscheid wordt gemaakt op basis van de locatie. Houtopstanden welke binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom Wnb vallen, zijn namelijk uitgezonderd (artikel 4.1) en worden niet onder de Wnb beschermd. De begrenzing van de bebouwde kom in de zin van de Wnb komt niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwde kom in de zin van de Wnb heeft vastgesteld, is de Wnb overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Een houtopstand onder de Wnb wordt gezien als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:

- 1) een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of;
- 2) bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

De Wnb is van toepassing op houtopstanden die buiten de bebouwde kom liggen. De gemeenteraad dient de grens van de bebouwde kom Wnb vast te leggen. Veel gemeentes hebben dit ook gedaan. De grens van de bebouwde kom Wnb is niet hetzelfde als de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. De bebouwde kom grens in de Wegenverkeerswet wordt met een ander oogmerk bepaald en vastgesteld. Volgens een uitspraak van de rechtbank is het niet mogelijk om het hele grondgebied van de gemeente aan te wijzen als bebouwde kom. De aard van het gebied is bepalend voor de vraag of het gebied kan aangewezen worden als bebouwde kom. De vaststelling van de grens van de bebouwde kom is van feitelijke aard: waar houdt de bebouwing op.

De provincies zijn op grond van de gemeentewet bevoegd om in het kader van interbestuurlijk toezicht zo nodig maatregelen te treffen als een gemeente heeft verzuimd om de begrenzing van de bebouwde kom vast te stellen, of deze heeft vastgesteld op een wijze die in strijd komt met het recht of het algemeen belang. Een begrenzing die is vastgesteld op grond van artikel 1 vijfde lid van de Boswet geldt ingevolge van het overgangsrecht overigens tevens als begrenzing van de bebouwde kom voor de Wnb.

De begrenzing van de bebouwde kom in de zin van de Wnb dus niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwde kom in de zin van de Wnb heeft vastgesteld, is de Wnb overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Door het zogenoemde regelverbod van artikel 4.6 Wnb kunnen gemeente ook buiten de bebouwde kom regulerend optreden. Hierdoor kunnen gemeente ook een kapverbod opstellen voor houtopstanden die ze willen beschermen buiten de bebouwde kom. Er zijn veel gemeentes die dat ook daadwerkelijk hebben gedaan.

Er zijn ook gemeentes die houtopstanden buiten de bebouwde kom beschermen via een monumentenverordening. Voor deze houtopstanden is dus (ook) een omgevingsvergunning van de gemeente noodzakelijk. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Meld- en herplantplicht

De Wnb stelt dat wanneer houtopstanden worden gekapt, er voorafgaand aan de kap een meldingsplicht bij de provincie is.

De provincie bepaalt welke informatie omtrent de te kappen opstand aangeleverd dient te worden, op welke termijn dit aangeleverd dient te worden en welke voorwaarden voor de uitvoering van de kap gelden.

Daarnaast geldt dat binnen drie jaar na de kap een herbeplantingsplicht geldt (door aanplant, bezaaiing of natuurlijke verjonging dan wel op andere wijze realiseren van een nieuwe houtopstand). Wanneer dat niet op dezelfde plaats kan, dan kan een provincie ontheffing verlenen de herbeplanting op andere gronden toe te staan indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels. Verder kunnen provincies ontheffing of vrijstelling verlenen voor bepaalde verbodsbepalingen en/of voorwaarden omtrent herbeplanting.

In de volgende gevallen geldt op grond van de Wnb geen verplichting tot het melden en herbeplanten voor het vellen:

- periodiek vellen van griend- of hakhout;
- houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, én hetzij geen groter oppervlakte beslaan dan 10 are, hetzij ingeval van rijbeplanting, gerekend over het totaal aantal rijen, niet meer bomen omvatten dan 20;
- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom in de zin van de Wnb;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - o wegbeplantingen;
 - o beplantingen langs waterwegen, en
 - o eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013;
- vellen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel ten behoeve van Natura 2000;

- vellen ter uitvoering van een mitigerende of compenserende natuurmaatregel uit een Natura 2000-vergunning, een soortenonthefing, een Tracébesluit of een omgevingsvergunning;
 - vellen voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- velen en herbeplanten dat plaatsvindt overeenkomstig een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Beschermde houtopstanden (naast Wnb)

Houtopstanden zijn tevens beschermd op grond van gemeentelijk regelgeving. Dit is vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van de betreffende gemeente. Bomen kunnen op gemeentelijk niveau ook op een andere manier beschermd zijn. De bescherming van een houtopstand of groenstructuren kan bijvoorbeeld opgenomen zijn in de planregels bij een bestemmingsplan of via een gemeentelijke bomenverordening. Bij voorgenomen kap van houtopstanden dient daarom ook altijd gekeken te worden naar deze bepalingen. Mogelijk kan uit deze bepalingen volgen dat voor de kap van een houtopstand een omgevingsvergunning nodig is welke bij de gemeente moet worden aangevraagd.

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

In deze bijlage wordt de methodiek beschreven die gehanteerd is tijdens het onderzoek naar de aanwezigheid en de toetsing van beschermde soorten, beschermde gebieden, beschermde houtopstanden en kansen voor natuurwaarden in het plangebied.

Soortbescherming

Het onderzoek naar beschermde soorten bestaat uit een bureaustudie, oriënterend terreinbezoek en effectbepaling.

Bureaustudie

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek is specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (Wnb artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (Wnb artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (Wnb artikel 3.10). Bij vogels is met name speciale aandacht geschonken aan vogelsoorten met jaarrond beschermd nest. Bij werkzaamheden in watergangen/waterwegen is specifiek aandacht geschonken aan soorten van het aquatisch milieu. Bij werkzaamheden aan gebouwen is specifiek aandacht geschonken aan gebouwbewonende soorten. In voorliggende toetsing is geen aandacht besteed aan Rode Lijst-soorten.

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd². Hierbij is nagegaan of er in de periode 2018-2023 beschermde soorten zijn aangetroffen in een straal van 1 km rondom het plangebied. De resultaten van de bureaustudie geven een indicatie van de soorten die in het plangebied kunnen voorkomen.

Oriënterend terreinbezoek

Tijdens het oriënterend terreinbezoek is door middel van een fysieke inspectie gekeken naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en (sporen van) beschermde dieren. Daarnaast heeft een biotoopbeoordeling plaatsgevonden. Bij een biotoopbeoordeling wordt gekeken in hoeverre het aanwezige biotoop geschikt is voor beschermde soorten. Het betreft een deskundigenoordeel op basis van een biotopenscan. Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Effectbepaling

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het oriënterend terreinbezoek is bepaald of op voorhand (negatieve effecten op) beschermde soorten al dan niet kunnen worden uitgesloten en of vervolgstappen (soortgericht nader onderzoek) noodzakelijk zijn. Indien van toepassing is geadviseerd over de te volgen procedure in het kader van de natuurwetgeving.

Beschermde gebieden

In het kader van gebiedsbescherming zijn de volgende gebieden meegenomen:

- Natura 2000-gebieden;
- Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- Overige provinciaal beleid.

Op basis van een bureaustudie is de ligging van de gebieden ten opzichte van het plangebied in beeld gebracht. Hiervoor is gebruik gemaakt van onder andere AERIUS-calculator (versie 2021) (Natura 2000-gebieden) en de provinciale website en/of digitale atlas (NNN, overig provinciaal beleid). Op basis van de ligging en de voorgenomen ontwikkeling is (indien relevant) een effectbepaling uitgevoerd. Voor de effectbepaling is gekeken naar directe effecten als gevolg van ruimtebeslag. Indien van toepassing zijn ook mogelijke indirecte effecten

² Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFF (jan. 2023) op basis van een abonnement van Antea Group en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

bekeken. Hierbij kan gedacht worden aan verstoring door geluid, licht en trillingen en optische verstoring. In het kader van Natura 2000-gebieden is ook gekeken naar mogelijk effecten door een toename aan stikstofdepositie. Indien aan de orde is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. Hierbij kan gedacht worden aan een voortoets of passende beoordeling t.b.v. Natura 2000-gebieden. Of het doorlopen van een 'nee, tenzij-procedure' in het kader van mogelijke effecten op NNN-gebieden.

Beschermde houtopstanden Wnb

Op basis van het planvoornemen en de ligging van het plangebied is onderzocht of er onder de Wnb beschermde houtopstanden aanwezig zijn binnen het plangebied. Hierbij is gebruik gemaakt van de door de initiatiefnemer aangeleverde informatie over het planvoornemen, recente luchtfoto's en indien beschikbaar de begrenzing van de gemeentelijke bebouwde kom Wnb. Indien onder de Wnb beschermde houtopstanden aanwezig zijn in het plangebied, is getoetst of er sprake is van aantasting van beschermde houtopstanden. Indien er sprake is van aantasting van Wnb beschermde houtopstanden is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Binnen een plan zijn vaak mogelijkheden/ kansen aanwezig voor het verhogen van de natuurwaarden (biodiversiteit). Indien dit van toepassing is op het voornemen, zijn hiervoor suggesties gedaan op basis van expert judgement.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Rivium Westlaan 72
2909 LD Capelle aan den IJssel
Postbus 8590
3009 AN Rotterdam
T. +31 6 51 21 47 09
E. mariella.vangemeren@anteagroup.nl

Copyright © 2023

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@anteagroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

www.anteagroup.nl